

Drótostót

Meghatottan gondolok rá: vajon mi lett vele? Évek óta nem látni sehol. Nem hallani többé a szegény, panaszos, síránkozó reklámkiáltását, hogy drótozni, fótozni, melynek hibás magyarsága egészen a szívükhöz nőtt, és a másik szót sem, melyet valaha úgy el tudott nyújtani, hogy száján öblös és szívet facsaró jajgatássá vált: ablakóóót, ablakóóót. Az utca csöndes. Eddig a városainkat csak ketten élénkítették a daloló, furcsa hangjukkal. Az egyik: a handlé, a maga keleti énekével, a másik: a drótostót, a szláv sirámával, mely annyira odatartozott az utcáink hangversenyéhez, mint a párizsi utcákéhoz az ószeresek hosszú-hosszú, évszázadok óta megállapított, szinte lekottázható éneke. A handlé és a drótostót jelentette számunkra az utca börzéjét.

A drótostót volt az első idegen, akit gyerekkoromban láttam, a vándor, bocskorán az országutak lisztfehér porával és alakján a messzeségek csodás varázsával. Nem tudott beszélni velünk, de a munkáját – a csöndes tevésevéését – megértettük. Zörögve rakta le a konyhájában, melyben üvegeket, drótokat, kalapácsokat és rozsdás harapófogókat tartott, és leült a földre, láthatatlanul dolgozott napestig. Sokszor meg is feledkeztünk róla. Akkor pedig leemelte fejről zsíros tót kalapját, figyeltük az arcát. Türelmes, szelíd és jóságos volt ez az arc. Szőke fürtjei megvilágították a fejét, és a kék szeme is világított. A vándorélete nem tette szomorúvá, derűsnek és elégedettnek rémllett. Egy demokrata volt, aki dolgozott. Télen, havas estéken olvastuk a lapokban, hogy a pusztán a farkasok széttéptek egy drótostót, csak a bocskorát lelték meg a hóban, és mi borzongva gondoltuk, viszontlátjuk-e nyári ismerősünket. Mi gyermekek mindig körülálltuk őt, és bámultuk. Ha pedig egy pillanatra eltávozott a munkájától, izgatottan kutakodtunk a ládájában, melyben valami egész különös és értékes kincset sejtettünk. Sohasem bukkantunk rá. Ma azonban már tudom, hogy ebben a ládában tartotta a krisztusi szegénységet és idilli elégedettséget, a múltat.

A drótostótok iparának véget vetett a háború. Egy darabig még lézengtek itten, de aztán az üveg annyira megdrágult, hogy nem bírták a nagyüzemet. Szegényeknek, kik azelőtt sohasem láttak tíz-húsz koronánál többet, ezreket kellett tartogatniok rongyos bugyellárisaikban, és nem egy helyütt ki is rabolták, meg is ölték őket. A markos-erős fiatalokat különben is behívták katonának, az öregek pedig, kik még itt maradtak, a béke hírére elmentek a cseh-szlovák országba, talán azzal a reménnyel, hogy üvegkereskedést nyithatnak egyszer, ívlámpákkal, világított kirakatokkal, sok segéddel és inassal. Annyi bizonyos, hogy a régi drótostót eltűnt mindörökre. El kell búcsúzni tőle, aki utolsó regényes alakja volt a magyar utcáknak. Szegényebb lesz nélküle az élet, és barátságtalanabb. Egy színfolt esik ki a palettánkról. Ez és ezer más ily apróság teszi talán, hogy akik már végigélték az életük egyik felét, hirtelen nem értik meg az új életet, és úgy érzik, hogy az idilli világ mindörökre elsüllyedt, ők pedig hirtelen megöregedtek.

Drótostót, gyermekkorom titokzatos barátja, akárhogy is dől el a magyarok és a tótok sorsa, én minden jót kívánok itt neked: sok-sok repedt fazekat és törött ablaküveget, melyre a mai világ politikai helyzetében alapos kilátás is van.

(*Pesti Napló*, 1919. január 19. – *F*, 504–505. old.)